

Zemědělský sektor a udržitelnost v Norsku – nové publikace OECD

24. 03. 2021

19.3.2021 - V poslední době vydalo OECD dvě publikace věnující se norskému zemědělství. První z nich se zabývá budoucností tamního zemědělství a potravinářství, druhá je zaměřena na jejich udržitelnost.

Policies for the Future of Farming and Food in Norway

Norské zemědělství zajišťuje vysokou potravinovou soběstačnost a současně plní národní cíl udržet produkci po celém teritoriu (mj. pro zachování zaměstnanosti, osídlení i v odlehlých oblastech či tradic). Dosahuje toho však za cenu nejvyšších zemědělských podpor v rámci OECD a na úkor efektivní tvorby přidané hodnoty v potravinovém řetězci (včetně horších parametrů v environmentální oblasti). Navíc zůstávají ceny potravin pro spotřebitele relativně vysoké. Zemědělství tak představuje výjimku v celkové orientaci norské ekonomiky - zaměření na vyjednávání FTAs (Norsko má síť bilaterálních dohod o volném obchodu s více než 40 ekonomikami), standardy či zdanění emisí skleníkových plynů řadí tuto malou, bohatou, otevřenou ekonomiku mezi nejprogresivnější aktéry na mezinárodní scéně. OECD v aktuální publikaci navrhuje změnu specifického přístupu k zemědělskému odvětví s tím, že pozornost je třeba věnovat výzkumu a inovacím. Norsko má silné veřejné výzkumné instituce, ale do resortního výzkumu směřují pouze 3 % zemědělských podpor. Mezi konkrétní doporučení patří zvýšení schopnosti odvětví reagovat na trhy, větší flexibilita zemědělců při rozhodování o produkci, větší důraz na agro-environmentální aspekty a zvýšení role soukromého sektoru ve výzkumu a inovacích.

A territorial approach to the Sustainable Development Goals in Viken, Norway

Přechod k bezuhlíkové ekonomice nelze uskutečnit bez zapojení regionů a obcí. Na tyto správní úrovně v zemích OECD připadá 60 % veškerých veřejných investic. Do pilotního vyhodnocení plnění SDGs na regionální úrovni se zapojilo i Norsko. Region Viken, který hodnocením prošel, vznikl v zázemí hlavního města Oslo po spojení tří menších územně-správních celků v lednu 2020 a implementační rámec nového regionálního plánu do roku 2024 je založen primárně na plnění SDGs. Přístup se mezi 51 obcemi regionu liší a má napomoci lépe využít možnosti urbanizovaných i venkovských částí regionu. Jde o hlavní zemědělskou oblast Norska (je zde např. 20 % z celkové rozlohy orné půdy Norska, 60 % osevních ploch pšenice). Míra úspěšnosti implementace regionálního plánu v přibližování se SDGs stojí za pozornost už jen pro ambici Vikenu dosáhnout plné potravinové soběstačnosti bez kompromisů v otázkách životního prostředí a ekonomické efektivnosti. To je úkol při vyváženém výkaznictví poměrně obtížný, jak je vidět i z národní úrovně (viz hodnocení norské zemědělské politiky). Norsko sice na cestě k referenčnímu roku 2030 splnilo již 25 ze 102 relevantních indikátorů, avšak monitoring na národní úrovni často nezohledňuje negativní vedlejší efekty jednostranných kroků každé země, které ve vzájemně propojeném světě snižují schopnost jiných zemí SDGs dosáhnout. A u těchto vedlejších efektů má i tak malá země jako Norsko stále horší skóre než USA nebo Německo. Avšak úsilí o provázání regionálně pojatých potravinových systémů a lokalizace plnění SDGs není norským specifíkem a bude představovat jedno z hlavních dilemat na národních i mezinárodních fórech v nadcházejících letech.

Mgr. Radek Stránský
Odbor zahraničně obchodní spolupráce